

Idun : Minnesblad från trettioårsdagen

Sällskapet Idun (Stockholm)

69 E Br. Stockholm

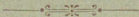

Sällsk.
Sv.
Fokalen
(Sv)
o

STHLM

IDUN

MINNESBLAD FRÅN TRETTIOÅRS DAGEN.

Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri, 1892.

STOCKHOLM.
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI,
1892.

1. Festberättelse, uppsatt för D. N.

af

Victor Sjöberg.

Iduns 30-års-fest

begicks den 22 november i samma lokal der Idun stiftades och fortlefvat, festivitetsvåningen å Hôtel Phœnix, i full öfverensstämmelse med det uppgjorda tryckta programmet, som utdelades vid ingången och var af följande lydelse:

Iduns

sammankomst på Trettioårsdagen af sällskaps stiftelse den 22 november 1892.

1. *En skål i Idun.* Genretafla, tillegnad Idun, af Anders Zorn.
2. *Flickan från Andros.* Komedi af frigifne slafven P. Terentius, första gången spelad i Rom 166 år f. Chr. f. Spelas i svensk öfversättning af N. Personne.
Fem akter. — Scenen: gata i Athen.

Personerna:

Simo, husegare i Athen.
Pamphilus, hans son.
Davus, Simos slaf.
Sosia, Simos frigifne.
Dromo, Simos slaftuktare.
Chremes, husegare i Athen.
Charinus, ung, förmögen atheniensare.
Byrria, hans slaf.
Crito, resande från Andros.
Glycerium, Pamphilus' älskarinna.
Mysis, hennes slafvinna.
Lesbia, jordegumma.

Föreställningen börjar kl. 8.

3. Sittande supé i Stora Salongen.
4. Fortsatt samlif, bälur och skålar.

Redan strax efter kl. 7 började sällskapet medlemmar samlas, och bland dessa märktes, dagen till ära, ett ovanligt stort antal af sällskapet's äldsta ledamöter, bland dessa två af de sex inbjudarne till det konstituerande mötet den 22 november 1862: professor A. Key och bibliotekarien H. Wieselgren, sällskapet's ständigt omvalde sekreterare, professorn frih. Nordenskiöld, också en af dessa, var genom riksdagsplenium hindrad att närvara. Bland yngre ledamöter märktes prins Eugen. Samlingen utgjordes för öfrigt af framstående medlemmar

af hufvudstadens vetenskapliga, artistiska och litterära värld, uppgående till öfver ett och ett halft hundra personer.

I den mindre matsalen var målningstillställningen för aftonen anordnad. Hufvudnumret i denna utgjordes af Zorns utmärkta genretafla: »En skål i Idun», framställande sekreteraren i färd med att hålla ett skåltal. Bakom honom synas fyra andra af sällskapet mest framstående medlemmar: professorerna frih. Nordenskiöld och Key, presidenten Wærn och riksantikvariern Hildebrand. Den förträffligt målade, ehuru ännu ej fullt färdiga tafan, en gåfva af konstnären till sällskapet Idun, väckte beundran hos alla.

På ena långväggen fans en serie interiörer i olja och aqvarell från gamla operahuset, målade af kapten C. Hellström och framställande följande: artistfojern med 13 figurer, alla lätt igenkänliga manliga och qvinliga medlemmar af k. Operan; kostymförvaltarens rum; vy af gamla teatersalongen strax före dörrarnas öppnande; Gustaf III:s omklädningsrum; »reper-toarhörnet»; spiseln i artistfojern med en af sånggudinnorna från slutföreställningarna, och elevteatern under pågående balettöfning.

Kl. 8 öppnades dörrarna till stora festsalen, der i fonden var uppställd en provisorisk teater och framför denna stolrader i långa banor.

Midt å den främsta tog prins Eugen plats med prof. Key på sin högra och presidenten Wærn på sin venstra sida.

Bibliotekarien Wieselgren steg fram för ridån och redogjorde i ett humoristiskt föredrag för den prolog, som Terentius skrifvit till sitt mer än 2,000-åriga stycke. Han uttrycker deri den förhoppning, att hans stycke måtte kunna med nöje ses och att man måtte finna det originelt. Men, utbrister han sedan, hvem är egentligen originell? Menander, som skref pjeser 200 år före mig, var han originell? Kanske och kanske inte. Men sen nu först mitt stycke och dömen sedan om ni tror att jag sjelf skrifvit pjesen! Och framför allt: *Plaudite!*

Förhänget gick åt sidan och pjesen började. Scenen framstälde en öppen plats i Athen, förträffligt målad å Carl Grabows atelier efter skisser af Victor André. Bland de utförande märktes sex af k. Dramatiska teaterns artister: hrr Personne (Davus, styckets hufvudperson), Bäckström (Simo), Skånberg (Pamphilus), Rydgren (Charinus) och Hedlund (Mysis). De öfriga rollerna utfördes af tre af Iduns medlemmar (en af dem utförde nemligen tre olika roller) och Glyceriums representant hade endast att, osynlig, men ej ohörbar, utstöta ett nödrop bakom scenen.

Styckets fem, men mycket korta akter spe-

lades berömvärdt i alla afseenden; särskildt utmärkte sig naturligtvis de ordinarie dramatiska artisterna genom ett förträffligt återgifvande af rollerna, åt hvilka de hvar för sig förlänade en verkligt karakteristisk pregel. Den åldriga pjesen (uppförd på originalspråket 1610 i Upsala af Johannes Rudbeckius), hvars intrig och handling voro af ett förundransvärdt intresse äfven för vår tid, åsågs med stort nöje af de animerade åskådarne, hvilka ingalunda försummade att ge sitt lifligaste bifall till känna efter hvarje akts slut. Till sist inropades alla de uppträdande upprepade gånger och allra sist hr Nils Personne, som ett berättigadt erkännande af de stora förtjenster han inlagt som styckets öfversättare, iscensättare och återgifvare af hufvudrollen.

Efter föreställningens slut tog en af sällskapet medlemmar vid magnesiumbelysning några ögonblicksfotografier af scenen och de uppträdande.

Derefter spred sällskapet sig i smårummen och salen utrymdes. Kl. omkring 10 öppnades åter dörrarna och sittande supé serverades vid ett tvärbord och fyra stora långbord för omkring 160 personer. Hedersplatserna vid det förstnämnda intogos af sekreteraren samt presidenten Wærn och prof. Key. För öfrigt märktes här stadsfullmäktiges ordförande, kamrer

Ekgren, generalpostdirektör von Krusenstjerna, generaldirektör Åkerman, riksantikvarien Hildebrand, professorerna A. Malmström, Rossander och Nordenström m. fl. Prins Eugen, som undanbedt sig all officiell placering, hade tagit plats vid ett af långborden, omgifven af en mängd framstående konstnärer: Gustaf Cederström, Richard Bergh, Julius Kronberg, Oscar Björk, John Börjeson, Anders Zorn och många andra.

Under den förträffliga och väl serverade måltiden (laxmayonnaise, blandad kötträtt med legymer, fogel, glace innesluten i Idunsäpplen) rådde den angenämaste stämning, hvarunder man lag efter lag bragte den oförbrännelige sekreteraren sin hyllning, ända tills denne, frångående sin ursprungliga afsigt att förlägga högtidstalet till bålarna efter supén, reste sig och utbragte en af dessa oförlikneliga Idunskålar, lika förträffliga till form som innehåll, deri det ystraste skämt paras med det djupaste allvar.

Han helsade Iduns medlemmar, som ännu efter 30 år kunde mötas med samma sinne, samma fulla erkännande af andens herravälde, som försmår att vandra i gamla nötta banor. Efter dagens arbete visste de att här glada njuta af frigörelsens lycka, att gemensamt sträfvå för ideala mål. Idun vore därför närmast att likna

vid en ideal studentförening, hvars examina utgjordes af föredragen, der hvar och en utan tvifvel förde till torgs det bästa han kunde. Men här var man ej blott nöjd med hvad man sjelf åstadkommit, man hade här framför allt en öppen blick för andras arbete, kärlek för andras arbete och ödmjukhet för sitt eget. Och detta var det bästa han kunde säga, att så allt jemt måtte fortfara, och han tillönskade Idun efter de nu tilländagångna 30 åren en ny lyckosam period med bibehållen krigsära och bibehållen vänskap.

Det med jubel helsade föredraget, om hvilket vi endast förmått att gifva en mycket svag föreställning, efterföljdes af skallande lefverop. Derefter reste sig presidenten Wærn och egnade å Iduns vägnar ett hjertligt och vältaligt tack till bibliotekarien Wieselgren, den evigt unga Iduns alltid ungdomlige stödjepelare, dervid till honom öfverlemnande en vacker, af sällskapet medlemmar subskriberad minnesgåfva: ett etui, innehållande ett dyrbart guldur med guldkedja.

Sedan hr Wieselgren med vanlig humor samt varmt och innerligt tackat för minnesgåfvan, bröt man upp från supén och begaf sig in i smårummen, der kaffe med tillbehör serverades.

Derefter framsattes bålar och skålarnas rad

vidtog. Först upplästes dock af riksantikvarien Hildebrand de ingångna telegrammen: från sällskapet »Concordia» i Örebro (undertecknad af Karl Strandberg och V. E. Öman); från »Andvake» i Kristiania (L. Dietrichson), två från Helsingfors (general Lindfors och Leo Mechelin samt Valfrid Vasenius och Ernst Palmén) samt från professor Wille i Kristiania.

Derefter uppläste hr Tor Hedberg en versifierad helsning till Idun från Frans Hedberg, hr Wieselgren föreslog en skål för professorerna Key och Nordenskiöld (den sistnämde anlände midt under skålen direkt från riksdagsplenium), hvarefter båda hvar för sig tackade. Revisor Filip Tammelin reciterade ett högstämtdt qvåde, och direktör H. Christiernson framförde en helsning från en fjerde af de sex ursprungliga inbjudarne, prof. Ivar Hallström.

Hr Wieselgren tackade derefter de bidragande till aftonens tafvelutställning, i främsta rummet hr Zorn, samt de vid aftonens glanspunkt, den teatraliska föreställningen, biträdande.

Derefter fortgick festen ännu några glada timmar under den angenäma och hjertliga stämning, som tre decennier igenom kännetecknat *alla* Iduns-fester.

2. Helsingstelegram.

Från »*Concordia*» i Örebro:

När i afton Idun tänder
Trettiåra minnens bloss,
Lyser klar vid Hjelmarns stränder
Sympatiens eld hos oss.
Konst och vetenskap oss bjude
Från piedestalerna!
Lösen, vår och eder, ljude:
Lefve idealerna!

På sällskapets af den 18 februari 1862
vägnar: *Carl Strandberg. V. E. Öman.*

Från »*Andvake*» i Kristiania:

Selskabet Andvake i Christiania sender selskabet Idun sin broderlige hilsen paa trediveårsdagen af dets tilværelse med tak for den gjæstfrihed, det i snart en menneskealder har vist reisende nordmænd, og med forsikring om, at enhver Iduneser vil være en kjær og velkommen gjæst i Andvake. Vivat, crescat, floreat!

L. Dietrichson.
Secretär.

Från Helsingfors:

Bevarande njutningsrika Idunqvällar i tacksam hågkomst höja vi på trettio-års-jubileet ett hjertligt lefve Idun, lefve Harald Wieselgren.

Lindfors. Mechelin.

Från Helsingfors:

Tacksamt ihågkommande ofta åtnjuten gästfrihet önska vi Idun fortfarande lifskraft, ungdom, harmoni.

*Valfrid Vasenius.
Ernst Palmén.*

Från Aas (Norge):

Gratulerer med Iduns 30 aar.

Gid länge vare hendes ungdomsvaar.

Wille.

3. Helsingssånger.

På Iduns 30-års dag

den 22 Nov. 1892.

För tretti år sen, denna dagen
Om Iduns framtidsmål jag kvad,
Och nu af minnets makt betagen
Jag egnar henne än ett blad.
Men säkert är det sista gången
Som jag för henne stämmer sången,
Ty, när hon fyller femtio år,
Då slumra nog båd jag och mången
Som ännu frisk i kretsen står.

Då omges hon af nya leder
Som hennes frukter smaka få,
Och andra tiders andra seder
I hennes salar råda då.
Men andens målsmän nog hon enar
Som nu och allt som ljuset tjänar
I vetenskap, i bild och ord,
Har skjutit nya, friska grenar
Ur stammen, fäst i kraftig jord!

Men sekreterarn är den gamla —
Ja, säkert Harald Wieselgren
Då än ej glömt att ringen samla,
Men står, som nu, på säkra ben!
Till Iduns arfsgenerationer
Han för de gamla traditioner
Om ock han sitter — med förlof —
På en af Fenix' nötta troner,
»En sångarkung i utdödt hof»!

Men nej, ej utdödt! — Glömmen ordet! —
Blott ombytt, blandadt upp med nytt,
Och häfdande vid nämde-bordet
Den gamla lag från tid som flytt!
Han ordnar då för föredragen
De nya krafterna för dagen,
Och män och ämnen fattas ej,
Ty traditionen, den är tagen
Från gamle stiftarn, Axel Key.

Då glöda nya Hildebränder
För fädrens minnen; — polens köld
Ännu en eldig längtan tänder
Hos någon yngre Nordenskiöld.
Mikrobers och bacillers klunga,
Då odlas utaf händer unga,
Som snälla husdjur längesen,
Och nya A. T. G.-er sjunga
Om vår och fågelkvitter än.

Då kanske än en krigsminister
Med Iduns kulor leker blid,
Sen frågan om försvarets brister
Har blifvit löst i idel frid!
En annan Svedbom sången leder,
En annan Sandahl lifligt breder
Sin rika Floras skatter ut,
Och än en Sidenbladh med heder
Ger statistiken sin tribut.

En yngre Malmström styr och ställer
I nybygd konstakademi,
Och målar också akvareller
Som här i saln utställda bli:
Och målare, ännu ej kända,
Till Idun stora dukar sända,
Der symboliken blomstrar skönt,
Och der de ställa fram kanhända
Tron blå och »haabet lysegrönt»!

Då stå statyer långa rader
På torgen — idel stora män! —
Och af dem helsas såsom fader
En Börjeson på nytt igen!
En ny Gyldén vår jord förvänar
Med några splitter nya månar
Hos Mars och kanske Venus med,
Och ingen ungdom mer man hånar
För att han följer deras sed. —

Och utanför vårt Iduns salar
Hvad målar oss ej fantasin!
I nya riksdagshuset talar
Om brasor någon ny Hedin!
Och som Hazelius är ihärdig,
En ny museibyggnad, värdig
Effekt på Lejonslätten gör —
Och nya operan står färdig —
Fast utan sångare och kör!

Då äro våra arkitekter
I färd med ståtliga palats
På La'gårdsgårdets praktprospekter,
Der gardena få lämna plats
At granna framtids-Värtastaden —
Och nya kyrkor hela raden
Har Möller byggt i ost och vest; —
Men på förnämsta esplanaden
Står Adelskölds staty till häst!

Ja mycket, mycket är förvandladt
När Idun fyller femtio år:
Det nya seklet då behandlat
Sitt instrument en tolfte af år.
Att det ej spelar allt för galet
Vi hoppas här på nittitalet
Som håller på med sin final,
Och ej ser framtidsidealet
I klangen af en larmsignal! —

Hur än det blir, jag lifligt hoppas
Att Idun lefver »sans souci»,
Att nya seklets blommor knoppas
I denna sal; att glad och fri
En krets af män der håller samman
Som förr, i allvar, skämt och gamman,
Och vårdar om med kraftig hand
Den gamla, goda Idunsflamman
För frihet, ljus och fosterland!

—ed—.

Vid Iduns minnesfest

den 22 November 1892.

Hon, föryngringens gudinna,
Väna skyddsfrun i vårt lag,
Ifrån Vingolfssal, den höga,
Helsar oss med fröjd i dag:
Konst och vetenskap, som enats
Uti brödrakretsen kär,
Ju på hennes bud stämt möte,
Minnets fest att fira här.

Hon odödlighetens äpplen
Gaf åt mången i vår rund
Och en högre syn på tingen
Åt en hvar i vårt förbund;

Idun, Brages ädla maka,
Skaldegudens hulda tröst,
Vet att tända glädjens flamma
Än i nordens kulna höst.

Vi af hennes hägn ha njutit
Dessa flydda *tretti* år;
Fager, blåögd, gullgulhårig,
Hit hon kom med sol och vår.
Valhalls strålande Asynja
Aldrig glömt sin kära Nord,
I naturens verd och andens
Städs hon var af oss förspord.

Hon all högre odlings blomma
Mäktigt kallar fram till lif,
Stärker oss till manlig idrott,
Adlar våra tidsfördrif.
Liksom hon i hjertat väcker
Håg att verka kämpastark,
Grönska ny och frisk hon breder
Öfver höjder, skog och mark.

Hon det var, som höll oss samman
Här ännu i qvällen sen,
Om ock å gudinnans vägnar
Ordet förde *Wieselgren*.

Nu på minnets fest med gamman
Dricka vi den hulda till
I det hopp att än som fordom
Hon vår sträfvan främja vill.

Filip Tammelin.

4. Minnesgåfvan.

Å halfkronometerns guldboett läses:

Idun till H. W. (monogram) Trettioårs-
dagen.

Från guldkedjan nedhänger som berlock
en reproduktion »en miniature» af Iduns klubba,
tecknad af F. W. Scholander.

